

■ Varför är det så många korrupsionsaffärer i Göteborg? Finns det något i kommunen som skapat en grogrund för dem? Och är politikernas motåtgärder tillräckliga? Detta ska utredas av en granskningskommission, plus en "oberoende aktör".

■ Men exakt vilka personer ska då granska kommunen? GP har pratat med några tänkbara kandidater.

Våga satsa på Ahlenius

KRÖNIKAN

Peter Lenken
031-62 47 58 • peter.lenken@gp.se

Ett bra beslut: en kommission för att utreda muthärvan ska utses. Ett ännu bättre beslut: välj Inga-Britt Ahlenius! Det finns säkert många tänkbara namn att leda en granskningskommission.

Men Ahlenius cv väger tungt: hon har tagit strid mot en stadigt

eskalerande grad av politiska herrar: finansministern Bosse Ringholm, EU-kommissionens ordförande Jaques Santer och nyligen FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon. Dessutom är hon ledig. Men vågar Göteborgs politiker välja henne?

DET ÄR NÖDVÄNDIGT att granskningen blir grundlig. Om granskningen blir trovärdig ökar också politikernas trovärdighet.

Kommissionen och en "oberoende aktör" är resultatet av en kompromiss. Enkelt uttryckt ville de rödgröna titta framåt ("aktören") och alliansen bakåt (kommissionen).

Båda ska utses av stadsrevisorerna. Men det låter oroväckande att stadsrevisionens ordförande Lars Bergsten (M) vill utse en "referensgrupp" från kommunen till granskningskommissionen. Det kan tolkas som att politikerna vill

Inga-Britt Ahlenius

Född: 19 april 1939 i Karlstad.
Karriär: Budgetchef i finansdepartementet 1987-1993, chef för Rikskontrollstyrelsen 1993-2003, ansvarig för revisionsmyndigheten i Kosovo under FN:s administration och därefter, från april 2005 till juli 2010, undergeneralsekreterare för FN:s internrevision.

ha en överrock på kommissionen. Eller styra den?

Vitsen är att den är helt oberoende. Den ska kunna ge sin uppdragsgivare smisk. Det är en risk politikerna får ta.

Oberoendet var också Anneli Hulthéns (S) tanke på presskonferensen efter beslutet. Hon tänkte att det till exempel skulle kunna vara någon från utlandet.

MED TANKE PÅ de dimensioner som mut- och korrupsionsaffärer tagit i Göteborg är det viktigt att granskningen sker utifrån. Här krävs politiskt mod. Och modigast är att välja Ahlenius.

Experterna: Politiker kan inte granska politiker

En sak står enligt experterna över allt annat när granskningskommissionen ska utses. – Det får inte finnas minsta tveivel om att den är oberoende, säger FN:s förra revisionschef Inga-Britt Ahlenius.

För Inga-Britt Ahlenius får självklart kommissionen inte kopplingar till kommunal verksamhet. – Stadsrevisionen består av förtroendevalda politiker, är en del av den etablerade strukturen. En oberoende kommission behövs för att man inte har en oberoende revision. Det är en av mina kärphästar. Den kommunala verksamheten är så komplex att det behövs en oberoende yrkesmässig revision.

Hon jämför med den expertgrupp Europaparlamentet tillsatte efter misstankar om korruption inom EU-kommissionen.

– Det var en oberoende instans bestående av företrädare för revisionsmyndigheterna i medlemsländerna och två egna jurister. Oberoendet är en kvalitet i sig och helt avgörande för att uppnå resultat, säger Inga-Britt Ahlenius som själv ingick i expertgruppen.

DERAS RAPPORT ledde till att EU-kommissionens ordförande Jaques Santer tvingades avgå 1999. **Kan en kommission arbeta utan att gräva bakåt?**

– Nej, det tror jag inte. Göteborgsandan plockas ju fram som ett slags positivt ord, ett samlingsnamn på

● Töllborg - vill vara med.

en flexibilitet och effektivitet. Men det är inget annat än en informell maktstruktur, där en klick personer fattar beslut efter informella kontakter med varandra. Det finns inte någon etablerad struktur och insyn i sådan verksamhet. En sådan kultur är en grogrund för att människor missbrukar sin ställning.

Kan du tänka dig att vara med?

– Det är en hypotetisk fråga som jag inte vill svara på. Jag kan bara

Ahlenius vill i nuläget inte svara på om hon vill vara med i kommissionen

säga att om jag skulle ingå i kommissionen skulle jag ställa krav på en oberoende revision i den kommunala verksamheten. Och det gillar inte stadsrevisionen.

PENSIONERADE professorn i straffrätt Madeleine Leijonhufvud tycker att bilden av kommissionen är viktig.

– Man måste se det hela utifrån, kan folk få misstankar mot någon? säger hon.

Politiker eller personer med po-

● Leijonhufvud - het kandidat.

litiska kopplingar är därför inte de mest lämpliga att vara med.

– Att politiker granskar varandra och sig själva är problematiskt. Även om de tror att de kan hålla sin lojalitet ifrån sig är det risk att det inte ser ut så, säger hon.

Personer från universitetsvärlden tror Madeleine Leijonhufvud kan vara med i kommissionen.

– Men det får vara någon som inte har några bindningar till det som ska granskas, någon från något annat universitet, säger hon.

BO ROTHSTEIN, professor i statsvetenskap vid Göteborgs Universitet, tror inte att det är så svårt att hitta rätt personer.

– Det är bara att följa de juridiska bestämmelserna vad gäller jäv även i de här frågorna, säger han.

Och han sträcker gärna ut handen mot hjälp från grannländerna. – Det måste finnas skickliga personer i exempelvis Oslo eller Århus som man kan använda, säger han.

Skulle du själv vilja vara med?

– Jag har inte tid, det är helt omöjligt för mig. Om jag hade ett jobb där jag kunde ta tjänstledigt några månader hade det varit en annan sak, men det är så många som är beroende av mig, det är

● Rothstein - hinner inte.

fysiskt omöjligt. Däremot skulle jag kunna stå till kommissionens förfogande och berätta vad jag vet och kan om de här sakerna, säger Bo Rothstein.

DENNIS TÖLLBORG, professor i rättsvetenskap, känner att det är hans plikt att ta plats i kommissionen.

– Dessutom är jag så mycket göteborgare att jag inte har något val, jag älskar ju denna förbannade stad, och går i bitar när den sakta ruttar samman inifrån, säger han.

Töllborg lämnade Göteborgs Universitet i protest och förra året anställdes han av polisen för att utreda deras internetredningsverksamhet. Nu är han redo att ta plats i granskningskommissionen.

– Jag önskar lugn och ro, och är trött på strider, men inser att i den utsträckning man önskar genomföra en professionell genomlysning är det mitt jobb som professor med särskild kunskap på området, och en av de få som endast är lojal mot värden, aldrig mot person, så måste jag stå till förfogande med den unika kunskap och de unika kontakter jag har, säger han.

ADRIANNA PAVLICA och JAN HÖGLUND

031-62 40 00 nyheter@gp.se

JAQUES SANTERS: 1999 fick hela EU-kommissionen, med ordförande Jacques Santer i spetsen, avgå. Detta efter en ingående granskning av kommissionen som gjordes av en oberoende expertgrupp med Inga-Britt Ahlenius i spetsen. Granskningen visade på korruption, nepotism och maktmissbruk. Bland annat hade vissa kommissionärer anställt vänner och skrivit falska fakturor.

BOSSE RINGHOLM. Ahlenius kontrakt som chef över Rikskontrollstyrelsen var hösten 1999 på väg att gå ut när hon fick ett telefonsamtal som uppgavs komma från Bosse Ringholm, där han bad henne att ljuga om turerna kring kontraktet. Ahlenius gick ut med detta men det visade sig att samtalet var ett skämt och kom från Ahlenius vän och vd över Riksteatern. Ahlenius slutade på sin post vilket Bosse Ringholm tillkännagav vid en presskonferens (bilden). När Ringholm likt en papegoja envist upprepade samma svar blev han till driftrucken i hela Sverige.

BAN KI-MOON. 2010 avgick Inga-Britt Ahlenius från posten som undergeneraldirektör för FN:s internrevision. Hon skrev då en internrapport där hon riktade skarp kritik mot Ban Ki-Moon för hans bristande ledarskap. Rapporten läckte ut och Ahlenius gav 2011 ut boken Mr Chance: FN:s förfall under Ban Ki-Moon.